

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ประกอบด้วยปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และสงขลา ประชาชนส่วนใหญ่เป็นไทยมุสลิม มีสภาพสังคมและวัฒนธรรมบางอย่างที่แตกต่างไปจากคนไทยในภาคอื่นเนื่องจากนับถือศาสนาอิสลามเป็นวิถีการดำเนินชีวิต ศาสนาอิสลามมีอิทธิพลต่อจิตใจของมุสลิมเหนือสิ่งอื่นใด เพราะเป็นกฎกำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทางให้ "มุสลิมทุกคนต้องปฏิบัติตามตั้งแต่เกิดจนตาย" (โมฮัมหมัด อับดุลกาเคร์ และ สามาน ใจปราณี, 2506 : 5) ศาสนาอิสลามจึงเป็น "ศาสนาแห่งการปฏิบัติ มีลักษณะเป็นธรรมนูญแห่งชีวิต ประกอบด้วยโครงสร้างที่มุสลิมทุกคนต้องยึดมั่น คือ ต้องมีศรัทธาเป็นพื้นฐาน และต้องแสดงออกซึ่งการปฏิบัติจากศรัทธานั้น เพื่อความเป็นเอกภาพของมุสลิมอันเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญ" (เสาวนีย์ จิตต์หมวด, 2531 : 21-22)

การที่ประชาชนทั้งไทยพุทธและไทยมุสลิมอยู่ร่วมกันในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่มีวิถีการดำเนินชีวิตแตกต่างออกไป ประชาชนที่เป็นไทยมุสลิมยึดศาสนาเป็นธรรมนูญชีวิต มีขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมเอนเอียงไปในทางศาสนาเกือบทั้งหมด ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่นำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าศาสนา รัฐนำเอาการปกครองมาใช้ในจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างไทยพุทธและไทยมุสลิมดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นสาเหตุให้เกิดปัญหา เห็นได้จากการที่ "ผู้นำท้องถิ่นหลายคน เป็นแกนนำในการต่อต้านรัฐบาลไทยมาโดยตลอด" (เฉลิมเกียรติ ชุนทองเพชร, 2519 : 195)

การที่ผู้นำท้องถิ่นได้กลายเป็นแกนนำในการต่อต้านอำนาจการปกครองของรัฐในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากการปกครองของรัฐมีผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของชาวไทยมุสลิม ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงการปกครอง "ในสมัยรัชกาลที่ 5 มีการปฏิวัติระบบ

การปกครองของประเทศไทย โดยการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง เป็นระบบเทศาภิบาล เป็นผลให้เจ้าผู้ครองนครไม่พอใจ และมีปฏิริยาต่อรัฐบาลเรื่อยมา กล่าวหาว่าการปกครองของประเทศไทยเหยียดหยามและขัดต่อศาสนาอิสลาม ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของไทยมุสลิม" (สงคราม ชื่นภิบาล, 2518 : 159) สาเหตุดังกล่าวทำให้ผู้นำท้องถิ่นซึ่งเป็นพวกเจ้าผู้ครองนครสูญเสียผลประโยชน์และดำเนินการเคลื่อนไหวต่อต้านอำนาจการปกครองของรัฐตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

ข้อเท็จจริงนี้ชี้ให้เห็นว่า ปัญหาไทยมุสลิมจากอดีตและปัจจุบันมีความสำคัญต่อสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะปัญหาในด้านสังคม และการเมืองเป็นปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ปัญหาอาจลดน้อยลงในบางครั้ง แต่กลับมีเงื่อนไขบางประการก่อให้เกิดปัญหาขึ้นมาอีกไม่สิ้นสุด ปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากความแตกต่างของไทยมุสลิมในด้านภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีผลกระทบต่อความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ หักศนคติ ค่านิยม ในปัจจุบันนี้กลุ่มผู้นำท้องถิ่นที่เป็นแกนนำในการต่อต้านอำนาจทางการเมืองในท้องถิ่นแทบจะไม่มีปัญหาอีกต่อไป แต่มีปัญหาที่เกิดจากความแตกต่างในด้านภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตลอดจนปัญหาที่เกิดจากความแตกต่างในรูปแบบวิถีการดำเนินชีวิตนั้น ยังคงมีอยู่อย่างตอเนื่องกันมาทุกยุคทุกสมัย

จากเหตุผลที่ว่า วรรณคดีเป็นสถาบันและเป็นสมบัติที่ทรงคุณค่าของสังคม มีความผูกพันใกล้ชิด มีคุณค่าต่อการศึกษา เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ วรรณคดีจึงมีบทบาทที่สำคัญยิ่งในฐานะทำหน้าที่บันทึกสภาพความเป็นจริงแห่งอดีต และเหตุการณ์เรื่องราวร่วมสมัย "เพราะวรรณคดีชี้ให้เห็นถึงสังคมทั้งในส่วนกว้างและส่วนลึก วรรณคดีแสดงให้เห็นถึงแง่มุมต่าง ๆ และในขณะที่เดียวกันนั้นก็สามารถที่จะสกัดเอาแก่นแท้ของสังคมนั้นออกมาให้เห็นได้" (ลาวัญย์ สังขพันธ์านนท์, 2529 : 157 อ้างอิงมาจาก เจตนา นาควิริยะ, 2519 : 15) นักเขียนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จึงสะท้อนปัญหาสังคมผ่านประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับความจริง ตั้งแต่ปัญหาต่าง ๆ ของสังคมออกมาในรูปวรรณกรรม การศึกษาวิเคราะห์ปัญหา แทนที่จะศึกษาวิเคราะห์จากสภาพความเป็นจริง จึงหันมาศึกษาวิเคราะห์ในรูปแบบของวรรณกรรม เพราะวาทะประโยชน์ของการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรม ทำให้รู้สภาพความเป็นจริงของสังคม

เนื่องจากวรรณกรรมเป็นผลิตผลของสังคม นักเขียนเป็นผู้ผลิตวรรณกรรมและเป็นสมาชิกของสังคม วรรณกรรมจึงเป็นภาพสะท้อนสังคม แสดงให้เห็นถึงการดำเนินชีวิต ความเชื่อ ทัศนคติ ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และศาสนา ตลอดจนสภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

เรื่องสั้นเป็นบันเทิงคดีประเภทหนึ่งซึ่งนักเขียนใช้เป็นเครื่องมือสื่อความคิดสะท้อนปัญหาได้อย่างหลากหลาย ปัญหาไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่นักเขียนให้ความสำคัญ ดังจะเห็นได้จากการมีเรื่องสั้นที่นำมาตีแผ่ หรือสะท้อนถึงปัญหาของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม ได้รับการตีพิมพ์ตามหน้าวารสาร และนิตยสารโดยทั่วไป ด้วยเหตุผลดังกล่าวว่าข้าพเจ้าจึงเกิดความสนใจศึกษาเรื่องสั้นที่สะท้อนปัญหาไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

เนื่องจากยังไม่มีผู้ใดศึกษาค้นคว้า เรื่องสั้นที่สะท้อนปัญหาไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้มาก่อน เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าจึงเป็นเอกสารงานเขียนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยตรง

สมาน รังสิโยภฤกษ์ (2510) ได้ศึกษาเรื่อง การเข้าถึงประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ศึกษาปัญหาไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่ามีลักษณะและมูลเหตุแยกออกเป็น ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการและเจ้าหน้าที่กับประชาชน ปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาทางสังคม ภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม การศึกษา ปัญหาทางการเมือง เรื่องเชื้อชาติ การแทรกซึมและบ่อนทำลายของคอมมิวนิสต์ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

สถิตย์ แสงศรี (2513) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปกครองจังหวัดชายแดนภาคใต้ บทศึกษาเฉพาะชาวไทยอิสลาม วิเคราะห์มูลเหตุอันเป็นปัญหา และอุปสรรคต่อการปกครองชาวไทยอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม พิจารณาทางด้านประชากรในแง่ของความเป็นมา วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมทางสังคม ความพยายามของรัฐบาลในการจัดการปกครอง ศึกษาปัญหาที่มีผลกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อย และเสถียรภาพของจังหวัดชายแดนภาคใต้ วิธีการหรือนโยบายการปกครองจังหวัดชายแดนภาคใต้

วัชร สิงคิวิบูลย์ (2515) เขียนบทความเรื่อง "ใครแบ่งแยกดินแดนภาคใต้" ลงในวารสารเทศาภิบาล ปีที่ 67 ฉบับที่ 4 เดือนเมษายน 2515 โดยวิเคราะห์จากสถานการณ์ในระยะปี พ.ศ.2515 ทั้งเหตุการณ์จากภายนอกประเทศและภายในประเทศ ให้ความเห็นเกี่ยวกับการแบ่งแยกดินแดน และการดำเนินงานของรัฐบาล

ประเวศ เรืองจรัส (2518) เขียนบทความเรื่อง "แนวนโยบายการปกครองและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้" ลงในวารสารการประศาสน์ ปีที่ 20 ฉบับที่ 129 เดือนกันยายน 2518 โดยกล่าวถึงแนวนโยบายของรัฐบาลในการจัดรูปการปกครอง และการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ หลักการจัดรูปการปกครอง การพัฒนาให้ผสมกลมกลืนกับขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษา ศาสนา กำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับข้าราชการ ศูนย์ให้ความช่วยเหลือจัดตั้งหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

สงคราม ชื่นภิบาล (2518) ศึกษาการผสมกลมกลืนของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กล่าวถึงจังหวัดชายแดนภาคใต้มีปัญหาในด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านสังคม ปัญหาด้านการเมือง

อารง สุทธาศาสตร์ (2519) ให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาความขัดแย้งในสี่จังหวัดภาคใต้ และพื้นฐานของปัญหาที่เกิดการชุมนุมประท้วงที่ปัตตานีในเดือนธันวาคม พ.ศ.2518 และผลของการประท้วง

ชจัตถัย บุระพัฒน์ (2519) เขียนหนังสือเรื่องไทยมุสลิม กล่าวถึงสภาพทั่วไปของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประวัติการปกครอง อิทธิพลของศาสนาที่มีต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยมุสลิม ปัญหาด้านการเมือง การแก้ไขปัญหารัฐบาลด้านการปกครอง การเข้าถึงประชาชน สังคม การศึกษา ศาสนา การปราบปราม การพัฒนา

สีดา เจตธีร์ (2519) ศึกษาปัญหาสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พิจารณาจากสภาพภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม สัญชาติ ระบบการปกครอง เศรษฐกิจสังคม นโยบายการบริหาร การแก้ไข

สุรีย์ สุพรรณสมบูรณ์ (2519) เสนอบัญญัติจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วิเคราะห์แนวโน้มนโยบายของรัฐบาลการปกครองในอดีตและปัจจุบัน (พ.ศ.2519) หาข้อบกพร่องและทางแก้ไข เสนอแนะนโยบายเพื่อก่อให้เกิดผลดีด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาวไทยมุสลิมกับชาวไทยกลุ่มอื่น ๆ ของประเทศ

นันทวรรณ กุศลสว่าง (2521) ศึกษาปัญหาชาวไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ มุ่งวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ของชาวไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ยะลา นราธิวาส สตูล ปัตตานี เน้นศึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาวัฒนธรรม ปัญหาการปกครอง ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการขยายดินแดนลงไปทางใต้ของไทย ตั้งแต่รัชกาลที่ 1 ถึง พ.ศ.2475 วิเคราะห์ลักษณะและรูปแบบการเคลื่อนไหวเพื่อเอกราชของชาวไทยมุสลิมตั้งแต่ พ.ศ.2449 จนถึงปัจจุบัน กล่าวถึงผู้แบ่งแยกดินแดนกลุ่มต่าง ๆ องค์การก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ นโยบายผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของรัฐบาล ปัญหาภาษา ปัญหาการศึกษา ความผูกพันระหว่างชาวไทยมุสลิมกับชาวมลายูในรัฐกลันตัน สภาวะทางเศรษฐกิจ ความห่วงใยของรัฐบาลที่มีต่อจังหวัดชายแดนภาคใต้

อำนาจ สุวรรณคีรี (2523 : 57-59) กล่าวถึงนโยบายของรัฐ ตั้งแต่ พ.ศ. 2521-2524 ในด้านการรักษาความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้ นโยบายของกระทรวงมหาดไทยในการแก้ปัญหา

เสนีย์ มะตากะกุล (2523 : 89-128) ชี้ให้เห็นสภาวะการณ์ในสามจังหวัดภาคใต้ ผลดีผลเสียของระบบการเมือง การปกครองของจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยตั้งแต่สุโขทัย วิเคราะห์สภาพและปัญหาปัจจุบัน (พ.ศ.2523) ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทางด้านการเมือง การปกครอง การศึกษา วัฒนธรรม เสนอแนวทางแก้ไขปัญหา

สมเกียรติ อ่อนวิมล (2523) สรุปผลการสัมมนาปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ข้อเท็จจริงและแนวทางแก้ไข ลงในวารสารเอเชียปริทัศน์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 ตุลาคม-ธันวาคม 2523 โดยเน้นให้เห็นปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในแง่ความแตกต่างทางวัฒนธรรมการปกครอง ผู้ก่อการร้าย สภาพเศรษฐกิจ ปัญหาการเมืองระหว่างประเทศ และแนวทางแก้ไข

สุรินทร์ พิศสุวรรณ (2523 : 27-43) กล่าวถึงประวัติศาสตร์ชาวมุสลิมชายแดนภาคใต้ บทบาทและความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหมู่ผู้นำของชาวไทยมุสลิมที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในแต่ละยุคแต่ละสมัย ตั้งแต่ ค.ศ.1902-1980 ซึ่งให้เห็นถึงการแก้ปัญหาความขัดแย้งในภูมิภาคนี้ โดยการยอมรับและตระหนักในบทบาทของผู้นำให้มากขึ้น บทบาทของผู้นำมีผลสะท้อนต่อทิศทางของสังคม

เรื่องยศ จันทรลีรี (2523) รวบรวมบทความเกี่ยวกับสถานการณ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย กล่าวถึงเรื่องยาพารากับสงครามกองโจรภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล ปัญหาการเมือง ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในด้านการเมือง การปกครอง สังคม การศึกษา วัฒนธรรม และสาเหตุของปัญหาเศรษฐกิจ กล่าวถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง นโยบายแนวทางแก้ไขของรัฐบาล แนวทางแก้ไขปัญหาของคณะกรรมการวิสามัญของสภาผู้แทนราษฎร ลำดับเหตุการณ์ตั้งแต่ พ.ศ.2522 - 10 มีนาคม 2523

สำนักงานเลขาธิการ รัฐสภา (2523) ศึกษาปัญหาชายแดนภาคใต้ โดยรายงานไว้ในเรื่องประวัติความเป็นมาของสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล ปัญหาการเมือง ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในด้านการเมือง การปกครอง สังคม การศึกษา วัฒนธรรม สาเหตุของปัญหาเศรษฐกิจกล่าวถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง นโยบายแนวทางแก้ไขของรัฐบาล และแนวทางแก้ไขปัญหาของคณะกรรมการวิสามัญของสภาผู้แทนราษฎร ลำดับเหตุการณ์ตั้งแต่ปี พ.ศ.2522 - 10 มีนาคม 2523

ฉวีวรรณ วรรณประเสริฐ และคณะ (2524) ศึกษาประเพณีที่ช่วยส่งเสริมการผสมผสานทางสังคมระหว่างชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิม โดยศึกษาถึงประวัติความเป็นมาและสภาพทั่วไปของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ความเชื่อ และค่านิยมของศาสนาที่มีอิทธิพลต่อชาวไทยพุทธ ความเชื่อ และค่านิยมของศาสนาที่มีอิทธิพลต่อชาวไทยมุสลิม ประเพณีของชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย

มานพ จิตต์ภูษา และคณะ (2525) ศึกษาเรื่องความร่วมมือระหว่างไทย และ มาเลเซีย ในการปราบปรามกองกำลังที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาลไทยและมาเลเซีย โดยศึกษา ถึงลักษณะของความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและมาเลเซีย ในการปราบปรามโจรคอมมิวนิสต์มลายา (จคม.) และผลกระทบของการปฏิบัติการร่วมที่มีต่อประชาชนในพื้นที่ในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ความแตกต่างระหว่างเชื้อชาติ และวัฒนธรรม ทำให้สังคมไทยมุสลิมมีลักษณะเป็นสังคมปิด มีการเกาะกันอย่างเหนียวแน่น การปรับตัว การยอมรับทัศนคติทำได้ยาก เป็นปัญหาความรังเกียจ และอคติระหว่างเชื้อชาติ

จักรกฤษณ์ นรินดีมุงการ และคณะ (2530) ศึกษาเรื่องการปกครองท้องถิ่นต่าง วัฒนธรรม สถานการณ์ในบริเวณ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และแนวทางแก้ไข โดยศึกษาถึง ภูมิหลังและลักษณะทั่วไปของจังหวัดชายแดนภาคใต้ การเมือง การปกครอง การบริหาร ปัจจุบัน สถานการณ์ด้านวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ สถานการณ์และปัญหาในสายตาของบุคคลต่างวัฒนธรรมและศาสนา วิเคราะห์ประเด็นวิกฤติเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ควรได้รับการแก้ไข

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อวิเคราะห์ เรื่องสั้นที่สะท้อนปัญหาไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาโลกทัศน์ของนักเขียนใน เรื่องสั้นที่สะท้อนปัญหาไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้

ความสำคัญและประโยชน์ของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้เข้าใจปัญหาไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ทำให้เห็นทัศนะ ของนักเขียนใน เรื่องสั้นที่สะท้อนปัญหาไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

เรื่องสั้นที่นำมาศึกษาค้นคว้า เป็นเรื่องสั้นที่สะท้อนปัญหาไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่

ซีละ, เปาะจิ, วันลงจากเขา, คนเลี้ยงแพะ, ผ้าคลุมสีขาว, จุดเย็นใน
จุดเดือด, เสียงร้องไห้บนภูเขา, การรอคอยที่เงียบเหงา, ตะวันโชนแสง ของ ฌรงค์ฤทธิ์
ศักดิ์คารณรงค์

พาคีเมาะ, เจ๊ะอุเซ็ง, อาเนาะลีตาร์, ทางเลือกของอาชีวะ, คนต่อเรือ,
อ้ายโหนดหัวแดง VS อ้ายขาวกลางสาค ของ ประพนธ์ เรื่องฌรงค์

มรสุม, คนเตา, เข้าวันหนึ่ง, มีใครจะรู้ได้, บาระเต็ง, ลูกแพะสิบสามตัว,
ของ พนม นันทพฤษ

วางกัก, ช่าวลือ, เปลวไฟ, สะพานขาด, จดหมายจากปักข์ใต้ ของ มฤฎ อรดี
ไอ้โก้, ใครจะปลี่ยนบาปนี้ให้ฉัน, การจากไปของนกนางนวล, ไม่มีความ
ยุติธรรมในความรัก ของ นัน บางนรา

คนค่อนก, ความตกต่ำ, เรือปลาเที่ยวสุดท้าย ของ ไพฑูรย์ ัตถญา

เชื่อว่าเธอจะแต่งงาน, ฝี่เส้นในสายฝน ของ ภิญโญ เวชโช

คอยนายก, ฟรุ้งนี้ใคร...? ของ ชาศรี สำราญ

อัสสลามอาลัยกุม, ถูกขยี้ที่ตะบิงตึงจี่ ของ จินต์ วิภาตะกลัศ

ตื่นขาว, มัดมือชก ของ ทวีวัฒน์ โกไสยกานนท์

หมายเหตุจากบ้านป่า ของ สมโชค สำราญ

เปาะเยะ ของ นรา ณ เขากง

ฟรุ้งนี้...ก็สายเกินไปแล้ว ของ สุจินต์ พรหมยก

สถานการณ์ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ของ สมศักดิ์ สุวพิชญ์ภูมิ

ไฟพิชชนเรือแจว ของ ชำนาญ อ่ำไพ

จำหะรงค์ ของ ชิต จิตรเที่ยง

ผมถูกมัดมือชก ของ กัมปนาท จินตวิโรจน์

หวันสะมะแอ ของ สมศักดิ์ เส้นดาไธ๊ะ
 เหตุเกิดวันตรุษ ของ บัณฑิต ศุภกิจบัญชา
 หรือจะเลือกวันวาน ของ บัณฑิต สำตาลี
 หนี่ ของ สายธารสิโป
 วัยวารฤผ่านเลย ของ กูบี่เมาะ บูเต๊ะ
 และมันคือคำตอบเก่า ๆ ของ มานพ แก้วสนิท
 ช่องว่างที่ไม่มีคำเติม ของ สุวิทย์ มาประสงค์
 คำถามของเซฮะห์ ของ ภาณุวัตร ชุนปราบ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. เรื่องสั้นที่นำมาศึกษาค้นคว้านั้น เป็นเรื่องที่สะท้อนปัญหาไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และตีพิมพ์ลงในวารสาร นิตยสาร หรือพิมพ์รวมเล่ม ระหว่างปี พ.ศ. 2516 - 2530
2. ปัญหาไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ปรากฏอยู่ในเรื่องสั้นที่นำมาศึกษาค้นคว้า เป็นการสะท้อนจากแนวคิดและโลกทัศน์ของผู้เขียนเท่านั้น
3. ปัญหาที่ปรากฏอยู่ในเรื่องสั้น อาจจะไม่คลุมหรือสะท้อนปัญหาทั้งหมดของ ไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้

นิยามศัพท์เฉพาะ

ไทยมุสลิม หมายถึง ชาวไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่นับถือศาสนาอิสลาม
 จังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และสงขลา
 เรื่องสั้น หมายถึง เรื่องสั้นที่สะท้อนปัญหาของ ไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้

วิธีการศึกษาค้นคว้า

ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามวิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยมีขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. สืบค้นและศึกษาเรื่องที่สะท้อนปัญหาไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า
2. ศึกษาค้นคว้าถึงสภาพปัญหาทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากเอกสารต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการศึกษาค้นคว้า
3. นำเอาปัญหาไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ในเรื่องสั้นตามที่กำหนดไว้มาวิเคราะห์
4. สรุปผลการศึกษาค้นคว้า อภิปราย และเสนอแนะ
5. เสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)